

УДК 342.9

ЛУК'ЯНОВА Г.Ю.

ГАРАНТІЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КООРДИНАЦІЇ СУБ'ЄКТІВ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

В статті досліджено питання гарантій адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції. Встановлено, що гарантіями адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції є гарантія повноти використання всіх форм координації, визначених в Положенні про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції, гарантія спеціалізації діяльності суб'єктів протидії корупції за результатами координації, гарантія узгодженості координації діяльності суб'єктів протидії корупції та гарантія оперативності виконання узгоджених у процесі координації заходів. Почергово проаналізовано зміст кожної гарантії. Зроблено висновки, що виділені нами гарантії пов'язані із повнотою використання всіх форм координації, спеціалізацією діяльності суб'єктів протидії корупції за результатами координації, узгодженістю координації діяльності суб'єктів протидії корупції та оперативністю виконання узгоджених у процесі координації заходів.

Ключові слова: гарантія, адміністративно-правове регулювання, адміністративно-правове забезпечення, координація, діяльність, суб'єкт, корупція, протидія корупції.

В статье исследованы вопросы гарантий административно-правового обеспечения координации деятельности субъектов противодействия коррупции. Установлено, что гарантиями административно-правового обеспечения координации деятельности субъектов противодействия коррупции есть гарантия полноты использования всех форм координации, определенных в Положении о координации деятельности правоохранительных органов в сфере противодействия преступности и коррупции, гарантия специализации деятельности субъектов противодействия коррупции по результатам координации, гарантия согласованности координации деятельности субъектов противодействия коррупции и гарантия оперативности выполнения согласованных в процессе координации мероприятий. Поочередно проанализировано содержание каждой гарантии. Заключено, что выделенные нами гарантии связаны с полнотой использования всех форм координации, специализацией деятельности субъектов противодействия коррупции по результатам координации, согласованностью координации деятельности субъектов противодействия коррупции и оперативностью выполнения согласованных в процессе координации мероприятий.

Ключевые слова: гарантия, административно-правовое регулирование, административно-правовое обеспечение, координация, деятельность, субъект, коррупция, противодействие коррупции.

The article examines the issues of guarantees of administrative and legal support for the coordination of anti-corruption entities. It is established that the guarantees of administrative and legal support for coordination of anti-corruption entities are a guarantee of complete use of all forms of coordination defined in the Regulation on coordination of law enforcement agencies in combating crime and corruption, a guarantee of specialization of anti-corruption entities, guarantee of coordination of coordination of activity of subjects of counteraction to corruption and guarantee of efficiency of

performance of the measures coordinated in the course of coordination. The content of each guarantee is analyzed in turn. It is concluded that our guarantees are related to the full use of all forms of coordination, specialization of anti-corruption entities based on the results of coordination, coordination of coordination of anti-corruption entities and prompt implementation of agreed coordination measures.

Key words: *guarantee, administrative and legal regulation, administrative and legal support, coordination, activity, subject, corruption, anti-corruption.*

Вступ. Координація суб'єктів протидії корупції здійснюється для досягнення спеціалізованими антикорупційними інституціями, які діють незалежно один від одного в межах законодавчо визначеної компетенції, спільної мети їхньої діяльності. Для належного адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції на законодавчому рівні визначено відповідального за здійснення координації суб'єкта, який наділяється координаційними повноваженнями узгоджувати дії суб'єктів координації, зберігаючи при цьому їхню самостійність у здійсненні антикорупційної діяльності. Гарантії адміністративно-правового забезпечення закріплюються в установленому законом порядку та забезпечуються засобами державного впливу для того, щоб гарантувати здійснення координації діяльності суб'єктів протидії корупції. Антикорупційна діяльність може бути ефективною виключно за умови встановлення на нормативно-правовому рівні гарантій координації діяльності суб'єктів протидії корупції, і так само – закріплення гарантій адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції обумовлено потребою у швидкому та повному забезпеченні завдань координації та її ефективному здійсненні.

Актуальність дослідження системи гарантій адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції обумовлена недосконалістю законодавства, яке їх встановлює, а також низькою увагою вітчизняних науковців до даного питання. Зокрема, звертаючись до законодавства нашої держави, гарантії адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції, можна виокремити на основі та у відповідності до специфіки діяльності прокуратури, закріплених в Законі України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII [1]. Проте, із огляду на недостатню правову урегульованість координаційної діяльності у сфері протидії корупції, нормативне закріплення її гарантій має місце не лише на законодавчому, а й на відомчому рівні. У даному контексті варто відзначити Положення про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції, затверджене спільним наказом №43/375/166/353/284/241/290/236 Генеральної прокуратури, Міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки, Міністерства оборони, Міністерства доходів і зборів, Державної пенітенціарної служби та адміністрації Державної прикордонної служби [2], галузевий наказ Генерального прокурора України №1/Ігн «Про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції» від 16 січня 2013 року [3] тощо, які зберігають свою чинність, але які були при цьому прийняті в період, коли система антикорупційних інституцій нашої держави суттєво відрізнялась від чинної.

Основний зміст. На відміну від принципів адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції, його гарантії не визначені безпосередньо окремим положенням у змісті Положення про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції [2], а тому увага до даного питання зі сторони вітчизняних науковців фактично відсутня. Тому, на нашу думку, для дослідження гарантій адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції необхідно безпосередньо до норм Закону України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII [1], Наказу Генерального прокурора України №1/Ігн «Про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції» від 16 січня 2013 року [3] та «Положення про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції» [2]. Проаналізувавши зміст цих нормативно-правових актів, ми виділили наступні гарантії адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції:

- 1) гарантія повноти використання всіх форм координації, визначених в Положенні про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції;
- 2) гарантія спеціалізації діяльності суб'єктів протидії корупції за результатами координації;
- 3) гарантія узгодженості координації діяльності суб'єктів протидії корупції;
- 4) гарантія оперативності виконання узгоджених у процесі координації заходів.

Першою з гарантій, яку, на нашу думку, варто виокремити з положень частини 2 статті 25 Закону України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII [1] та пункту 9.3. Наказу Генерального прокурора України №1/Ігн «Про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції» від 16 січня 2013 року [3], є гарантія повноти використання всіх форм координації, визначених в «Положенні про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції» [2]. Основною формою координації є проведення координаційної наради керівників правоохоронних органів, втім у пункті 4 зазначеного Положення визначено ряд інших форм, таких як проведення спільних засідань колегій правоохоронних органів; проведення міжвідомчих нарад за участю керівників правоохоронних органів, органів виконавчої влади та місцевого самоврядування; видання спільних наказів, вказівок, інформаційних листів та інших документів організаційного та методичного характеру; обмін інформацією з питань стану злочинності та корупції; розробка і здійснення узгоджених заходів з метою виявлення, припинення та профілактики злочинів і корупційних діянь, а також усунення причин та умов, що сприяли їх вчиненню; спільні виїзди до регіонів для проведення узгоджених заходів, перевірок і надання допомоги правоохоронним органам на місцях; вивчення позитивного досвіду з питань запобігання і протидії злочинності та корупції, впровадження його в практичну діяльність правоохоронних органів; утворення спільних слідчо-оперативних груп для розкриття і розслідування окремих тяжких та особливо тяжких злочинів; взаємне використання можливостей правоохоронних органів для підготовки і навчання кадрів, підвищення їх кваліфікації; проведення спільних семінарів, конференцій та інших навчально-практичних заходів; розробка пропозицій з питань удосконалення правового регулювання запобігання і протидії злочинності та корупції; спільне ініціювання та проведення наукових досліджень у сфері боротьби із злочинністю та корупцією. Відповідно, кожна із перерахованих норм може бути використана для здійснення координації діяльності суб'єктів протидії корупції.

Наступною виділеною нами гарантією вважаємо гарантію спеціалізації діяльності суб'єктів протидії корупції за результатами координації. У пункті 4 Положення про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції [2], окрім переліку форм координації, визначено, що вибір форм координації визначається відповідним прокурором з урахуванням пропозицій керівників правоохоронних органів, стану законності, структури і динаміки злочинності та інших чинників, що впливають на ці явища. Тобто, для адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції має бути характерним не просто забезпечення повноти використання всіх форм координації, а й спеціалізація координації. Суб'єкт, який здійснює координацію діяльності суб'єктів протидії корупції, має не лише забезпечити використання всіх форм координації, а й гарантувати, щоб кожна форма, яка застосовується, відповідала конкретній ситуації та компетенції суб'єктів антикорупційної діяльності, до яких вона буде застосовуватись. Відтак, гарантія спеціалізації діяльності суб'єктів протидії корупції за результатами координації означає, що кожен із суб'єктів антикорупційної діяльності, який бере участь у скоординованих заходах, може виконувати виключно ті завдання та обов'язки, які передбачені нормативно-правовими актами, що врегульовують їхню діяльність. Для прикладу, у процесі координації, на Національне антикорупційне бюро України можуть бути покладені лише ті завдання та обов'язки, які відповідають його спеціалізації, визначеній положеннями Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» від 14.10.2014 № 1698-VII [4], та підслідності, встановленої статтею 216 Кримінального процесуального кодексу України [5]. А отже, координація діяльності суб'єктів протидії корупції має бути здійсненою таким чином, що виключити можливість вирішення різними суб'єктами одних і тих самих задач, та задач, які є не характерними компетенції того чи іншого органу. Кожен суб'єкт координації діяльності із протидії корупції має здійснювати лише притаманну його компетенції роль.

Також із положення пункту 5 Положення про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції [2] слідує гарантія узгодженості координації діяльності суб'єктів протидії корупції, адже вибір форм координації визначається прокурором із урахуванням пропозицій керівників антикорупційних інституцій. При здійсненні спільних заходів узгоджуються мета, завдання та об'єкти, щодо яких здійснюватимуться заплановані дії; сили і засоби кожного суб'єкта протидії корупції; форми та методи їх діяльності; місце; час; послідовність і тактика здійснення конкретного заходу; контроль за його результатами тощо. Окрім того, у відповідності до пункту 9.1. Наказу Генерального прокурора України №1/Ігн «Про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції» від 16 січня 2013 року [3], на координаційні наради запрошуються керівники органів виконавчої влади та ор-

ганів місцевого самоврядування для заслуховування інформації щодо їхньої діяльності з питань попередження і протидії злочинності та корупції. Тобто, вони також беруть участь в узгодженні координації діяльності суб'єктів протидії корупції.

Гарантія оперативності виконання узгоджених у процесі координації заходів полягає у швидкому реагуванні суб'єктів протидії корупції на рішення координаційних нарад. У відповідності до пунктів 8-10 «Положення про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції» [2], постанова координаційної наради у 5-денний строк з наступного дня після її проведення має бути підписана, надіслана керівникам суб'єктів протидії корупції, а також повинна містити строки виконання узгоджених у процесі координації заходів. Відповідно, у встановлені строки керівники суб'єктів протидії корупції мають інформувати голову координаційної наради про результати здійснених заходів. При цьому, виконання узгоджених у процесі координації заходів має бути здійснено в установлений термін, а у разі коли це неможливо, керівник суб'єкта протидії корупції може звернутись до головуючого на нараді за продовженням строку виконання. Відтак, завдяки гарантії оперативності виконання узгоджених у процесі координації заходів, суб'єкти протидії корупції більш ефективно використовують свої сили та засоби.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Дослідження гарантій адміністративно-правового забезпечення координації суб'єктів протидії корупції, дає підстави вести мову про недостатню увагу до даного питання з боку вітчизняних науковців. Гарантії адміністративно-правового забезпечення координації суб'єктів протидії корупції було закріплено у змісті Наказу Генерального прокурора України №1/Ігн «Про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції» від 16 січня 2013 року та Положенні про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції.

Зафіксовані у зазначених нормативних актах гарантії пов'язані з повнотою використання всіх форм координації, спеціалізацією діяльності суб'єктів протидії корупції за результатами координації, узгодженістю координації діяльності суб'єктів протидії корупції та оперативністю виконання узгоджених у процесі координації заходів.

Подальшої уваги науковців заслуговує питання закріплення таких гарантій на рівні норм законів України.

Список використаних джерел:

1. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 2-3. ст.12
2. Про затвердження Положення "Про координацію діяльності правоохоронних органів по боротьбі із злочинністю та корупцією": Наказ Генеральної прокуратури, Міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки, Міністерства оборони, Міністерства доходів і зборів, Державної пенітенціарної служби та адміністрації Державної прикордонної служби від 26.04.2012 № 43/375/166/353/284/241/290/236. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0043900-12#Text>
3. Про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції: Наказ Генеральної прокуратури України від 16.01.2013 № 1/Ігн. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001900-13#Text>
4. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII. Відомості Верховної Ради. 2014. № 47. ст.2051
5. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. ст.88